

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมประมง กองการเจ้าหน้าที่ โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๖๑๔๗

ที่ กษ ๐๕๐๒.๓/ว.๕๖๖ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง เผยแพร่ความรู้ด้านวินัยสำหรับลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ

เรียน

ด้วยกรมประมงได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ข้อกำหนดวินัยสำหรับลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ พร้อมแบบทดสอบความรู้ เพื่อเผยแพร่แก่ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการในสังกัดกรมประมง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ทราบและเข้าใจข้อกำหนดวินัย ตามเอกสารเผยแพร่และแบบทดสอบที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อให้ท่านได้เผยแพร่ความรู้ด้านวินัยดังกล่าวให้แก่ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการในสังกัด และให้ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการทำแบบทดสอบความรู้ด้านวินัยดังกล่าว และประเมินผลแบบทดสอบ แล้วแจ้งผลการประเมินให้กองการเจ้าหน้าที่ทราบ ภายในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดเอกสารเผยแพร่และแบบทดสอบได้จาก <http://www.fisheries.go.th/personnel/> หากมีข้อสงสัยประการใด โปรดติดต่อ คุณเดชา ปรัชญารัตน์ หัวหน้ากลุ่มวินัย กองการเจ้าหน้าที่ โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๖๑๔๗ และ ๐๘ ๙๖๗๘ ๔๖๒๒

(นายเชตศักดิ์ วงษ์กมลชอุณห)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมประมง

**แบบทดสอบความรู้ข้อกำหนดวินัย
ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ**

คำสั่ง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง และให้ทำเครื่องหมาย
× หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าไม่ถูกต้อง

- ..... ข้อ ๑ “ชื่อสัตย์” คือ การปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ไม่คดโกง หรือไม่หลอกลวง
- ..... ข้อ ๒ “สุจริต” คือ การปฏิบัติด้วยความตั้งใจดี และชอบด้วยทำนองคลองธรรม
- ..... ข้อ ๓ “เที่ยงธรรม” คือ ปฏิบัติโดยไม่ลำเอียง (เลือกปฏิบัติให้แก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นการเฉพาะ)
- ..... ข้อ ๔ “คำสั่งของผู้บังคับบัญชา” หมายถึง การบอกกล่าวให้กระทำหรือให้ปฏิบัติ ซึ่งคำสั่ง
ของผู้บังคับบัญชาในที่นี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นหนังสือเสมอไปอาจเป็นคำสั่งด้วยวาจาก็ได้
- ..... ข้อ ๕ อุทิศเวลาของตน หมายถึง การสละเวลาส่วนตัวให้แก่ราชการ ในกรณีที่ราชการ
มีงานเร่งด่วนที่จำเป็น ซึ่งอาจจะต้องให้ข้าราชการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการปกติ
- ..... ข้อ ๖ ละทิ้งหน้าที่ราชการ หมายถึง มาปฏิบัติหน้าที่ราชการแต่ไม่สนใจเป็นธุระให้งาน
ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลงโดยเร็ว ปล่อยปละละเลยทำให้งานในหน้าที่ค้างคั่ง
- ..... ข้อ ๗ ทอดทิ้งหน้าที่ราชการ หมายถึง ไม่อยู่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ซึ่งได้แก่การไม่มา
ยังสถานที่ที่ต้องปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือไม่มาให้ผู้บังคับบัญชามอบหมายงาน
ให้ปฏิบัติ รวมทั้งการมายังสถานที่ราชการแล้วไม่อยู่ปฏิบัติงาน โดยละทิ้งไปไม่อยู่ในสถานที่ที่ต้องอยู่
- ..... ข้อ ๘ โทษทางวินัยลูกจ้างประจำ ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดค่าจ้าง ลดขั้นค่าจ้าง ปลดออก ไล่ออก
- ..... ข้อ ๙ โทษทางวินัยพนักงานราชการ ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินค่าตอบแทน ลดขั้นเงิน
ค่าตอบแทน ไล่ออก
- ..... ข้อ ๑๐ การแต่งกายลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ ชายต้องไม่ไว้ผมยาวปิดตีนผม
หญิง ต้องไม่ใส่กระโปรงสั้นเหนือเข่า
- ..... ข้อ ๑๑ การเซ็นชื่อปฏิบัติงานแทนผู้อื่น หรือให้ผู้อื่นเซ็นชื่อปฏิบัติงานแทน เป็นความผิดวินัย
- ..... ข้อ ๑๒ การไม่ยื่นใบลาออกตามระเบียบแล้วไม่มาปฏิบัติราชการ หรือยื่นแล้วแต่ยังไม่
ได้รับอนุมัติ แล้วไม่มาปฏิบัติราชการ เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ
- ..... ข้อ ๑๓ การเบียดเบียนเส้นทางไปราชการเป็นเท็จ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- ..... ข้อ ๑๔ การทะเลาะวิวาท การด่าผู้บังคับบัญชา เป็นความผิดวินัย
- ..... ข้อ ๑๕ การนั้บระยะเวลาทอดทิ้งหน้าที่ราชการ นับวันหยุดราชการรวมด้วย
- ..... ข้อ ๑๖ การนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวเป็นความผิดวินัย
- ..... ข้อ ๑๗ ข้อกำหนดวินัยของลูกจ้างประจำกำหนดไว้ตามระเบียบกระทรวงการคลัง
ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗
- ..... ข้อ ๑๘ ข้อกำหนดวินัยของพนักงานราชการกำหนดไว้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗
- ..... ข้อ ๑๙ การดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง
เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- ..... ข้อ ๒๐ ประชาชนผู้มาติดต่อราชการ หมายถึง ประชาชนที่ติดต่อราชการกับหน่วยงานของตน
ซึ่งอาจเป็นการติดต่อโดยอยู่ห่างกันก็ได้ เช่น ติดต่อทางโทรศัพท์ เป็นต้น หรือการออกไป
ปฏิบัติงานยังท้องที่นอกหน่วยงานก็ได้

บททั่วไป

ความหมายของ “วินัย”

คำว่า “วินัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า discipline เป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของคนอย่างหนึ่ง ซึ่งใช้สำหรับคน ในแต่ละหมู่แต่ละเหล่าผู้มีภารกิจในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่จะต้องยึดถือปฏิบัติ

ความสำคัญของ “วินัย”

“วินัย” ก่อให้เกิดพลัง (energy) ในการทำงาน ทั้งนี้มีแนวความคิดในวิชาแรงงานว่าในการทำงานของคนนั้น คนจะปล่อยพลังงาน (energy) ในตัวคนออกมาเป็นพลังงานทวิภาวะ (duplex energy) คือ พลังกายภาพ (physical energy)

พลังจิตภาพ (mental energy)

พลังกายภาพจะปลดปล่อยออกมาเป็น “แรงงาน” ซึ่งประกอบด้วย พลังร่างกาย และพลังสมอง พลังจิตภาพ จะปลดปล่อยออกมาเป็น “พฤติกรรม” ที่มี “วินัย” เป็นส่วนสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย พลังใจ และพลังธรรม

การทำงานของคนใดประกอบด้วยพลังกายภาพ และพลังจิตภาพผสมกันดี จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทำให้งานประสบผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจที่มุ่งประสงค์

การทำงานของคนใด หย่อนพลังด้านใดด้านหนึ่ง แม้อีกด้านหนึ่งจะดีสักปานใด การทำงานนั้นจะไม่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

ฉะนั้น “วินัย” จึงเป็นพลังส่วนหนึ่งที่ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูง

จุดมุ่งหมายของ “วินัย”

“วินัย” มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การทำงานของคนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจที่มุ่งหวัง ฉะนั้นเมื่อจะกำหนดข้อปฏิบัติหรือข้อห้ามทางวินัย จึงต้องคำนึงถึงว่า การไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติหรือฝ่าฝืนข้อห้ามนั้นจะทำให้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานนั้นหรือไม่ ถ้าไม่กระทบก็ไม่ควรกำหนดเป็นบทวินัยไว้ เพราะเมื่อกำหนดเป็นวินัยไว้ ผู้ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืน จะผิดวินัย และถูกลงโทษโดยไม่ควรจะเป็น อีกด้านหนึ่ง ในกรณีที่บทวินัยกำหนดไว้ไม่ชัดเจนว่า เป็นการกระทำอย่างไร เช่น บัญญัติความผิดวินัยอย่างร้ายแรงว่า “ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง” การพิจารณาว่า ทำการกระทำนั้น มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานและประสิทธิผลของงานหรือไม่ ถ้ากระทบไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อม ก็ถือว่าผิดวินัย ถ้าไม่กระทบก็ไม่ควรจะถือว่าผิดวินัย ผลกระทบโดยอ้อมก็อาจมีได้ เช่น การกระทำที่ทำให้เสียชื่อเสียงของตน หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งทำให้ประชาชนไม่เลื่อมใสศรัทธา และไม่ให้ความร่วมมือกับทางราชการ เป็นผลกระทบให้ราชการเสียหาย

ขอบเขตของ “วินัย”

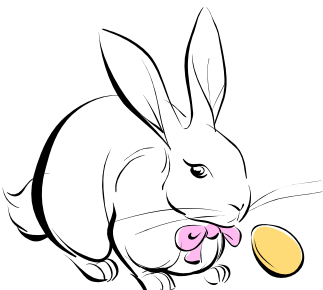
“วินัย” มีขอบเขตเท่าที่กำหนดไว้เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติทางวินัยเท่านั้น ฉะนั้นพฤติกรรมใดที่ไม่เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติที่กำหนดเป็นบทวินัยไว้ ก็จะไม่เป็นการกระทำผิดวินัย

การรักษาวินัย

การรักษาวินัยโดยตัวลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ เอง

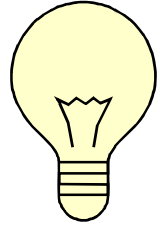
ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ แต่ละคนจะต้อง

- (ก) เรียนรู้และเข้าใจวินัย ซึ่งจะต้องมีการฝึกอบรม
- (ข) สำนึกในหน้าที่ที่จะต้องรักษาวินัย ซึ่งจะต้องมีการสร้างจิตสำนึก
- (ค) ตระหนักในสำคัญของวินัย ซึ่งจะต้องมีการกำกับ
- (ง) ปฏิบัติตามวินัย ซึ่งจะต้องมีการควบคุม

บทที่ ๑

ข้อกำหนดวินัยและการดำเนินการทางวินัยลูกจ้างประจำ

ข้อกำหนดวินัยของลูกจ้างประจำ

ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดวินัยลูกจ้างประจำไว้ดังนี้

ข้อ ๒๘ ลูกจ้างประจำต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

ลูกจ้างประจำผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย

ข้อ ๒๙ ลูกจ้างประจำต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข้อ ๓๐ ลูกจ้างประจำต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม

ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๓๑ ลูกจ้างประจำต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ

ข้อ ๓๒ ลูกจ้างประจำต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ ระมัดระวังรักษา

ประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

การประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๓๓ ลูกจ้างประจำต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๓๔ ลูกจ้างประจำต้องถือเป็นหน้าที่พิเศษที่จะสนใจ และรับทราบเหตุการณ์เคลื่อนไหว อันอาจเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ และต้องป้องกันภัยอันตรายซึ่งจะบังเกิดแก่ประเทศชาติจนเต็มความสามารถ

ข้อ ๓๕ ลูกจ้างประจำต้องรักษาความลับของทางราชการ

การเปิดเผยความลับของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๓๖ ลูกจ้างประจำต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการโดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันที เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้นก็ได้ และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งเดิม ลูกจ้างประจำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

การขัดคำสั่ง หรือหลีกเลี่ยง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วย กฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๓๗ ลูกจ้างประจำต้องปฏิบัติราชการโดยมิให้เป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

ข้อ ๓๘ ลูกจ้างประจำต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย

การรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่าง ร้ายแรง

ข้อ ๓๙ ลูกจ้างประจำต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบ และแบบธรรมเนียมของทางราชการ และให้นำจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนที่กำหนดไว้ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับแก่ลูกจ้างประจำโดยอนุโลม

ข้อ ๔๐ ลูกจ้างประจำต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๔๑ ลูกจ้างประจำต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการก่อกวนและต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างลูกจ้างประจำด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

ข้อ ๔๒ ลูกจ้างประจำต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ความเป็นธรรมและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อย ห้ามมิให้ดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

การดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่าง ร้ายแรง

ข้อ ๔๓ ลูกจ้างประจำต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

ข้อ ๔๔ ลูกจ้างประจำต้องไม่เป็นการจัดการหรือผู้จัดการหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

ข้อ ๔๕ ลูกจ้างประจำต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๔๖ ลูกจ้างประจำต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่ประมาทใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๔๗ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ลูกจ้างประจำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยและป้องกันมิให้ลูกจ้างประจำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ลูกจ้างประจำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลว่ากระทำผิดวินัย

การเสริมสร้างและพัฒนาให้ลูกจ้างประจำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย ให้กระทำโดยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจ การจูงใจหรือการอื่นใดในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของลูกจ้างประจำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปในทางที่มีวินัย

การป้องกันมิให้ลูกจ้างประจำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ให้กระทำโดยการเอาใจใส่สังเกตการณ์ และขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัยในเรื่องอันอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการป้องกันตามควรแก่กรณีได้

เมื่อมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา หรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าลูกจ้างประจำผู้ใดกระทำความผิด วินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ามีมูลหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูล ก็ให้ยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูล ก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที

ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามหมวดนี้หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยไม่สุจริต ให้ถือว่าผู้นั้น กระทำความผิดวินัย

โทษทางวินัยลูกจ้างประจำ

ข้อ ๔๘ โทษทางวินัยลูกจ้างประจำมี ๕ สถาน คือ

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตัดค่าจ้าง
- (๓) ลดขั้นค่าจ้าง
- (๔) ปลดออก
- (๕) ไล่ออก

ข้อ ๔๙ การลงโทษลูกจ้างประจำให้ทำเป็นคำสั่ง ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และมีให้เป็นไปโดยความพยามบาท โดยอคติ หรือโดยโสหะจริต หรือลงโทษผู้ไม่มีความผิด ในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่า ผู้ถูกลงโทษได้กระทำความผิดวินัยในการกรณีใดตามข้อใด

การดำเนินการทางวินัยลูกจ้างประจำ

ข้อ ๕๐ การดำเนินการทางวินัยแก่ลูกจ้างประจำซึ่งมีกรณีอันมีมูลว่ากระทำความผิดวินัย ให้สอบสวน เพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มี ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุพยานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้วถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๑ หรือข้อ ๕๒ แล้วแต่กรณี ถ้ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๑๓ เป็นผู้สั่งแต่งตั้งหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณา เพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมและอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

ข้อ ๕๑ ลูกจ้างประจำผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดค่าจ้าง หรือลดค่าจ้างตามควรแก่กรณี ให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อย หรือมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษตัดค่าจ้าง ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้นั้นควรจะต้องได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษ ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นที่มีอำนาจเพื่อให้พิจารณาดำเนินการเพื่อลงโทษตามควรแก่กรณี

ในกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุผลอันควรลดโทษ จะงดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

การลงโทษตามข้อนี้ ผู้บังคับบัญชาใดจะมีอำนาจสั่งลงโทษลูกจ้างประจำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในสถานโทษและอัตราโทษใดได้เพียงใด ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๕๒ ลูกจ้างประจำผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๑๓ สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ในกรณีที่สั่งลงโทษไล่ออก ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก

ผู้ถูกสั่งลงโทษปลดออกตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ

ข้อ ๕๓ ลูกจ้างประจำผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๑๓ จะดำเนินการตามข้อ ๕๒ โดยไม่สอบสวนก็ได้

ข้อ ๕๔ ลูกจ้างประจำผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำ หรือละเว้นกระทำการใด ที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นกรกล่าวหาเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว เว้นแต่ออกจากราชการเพราะตาย ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๑๓ มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาตามข้อ ๕๐ และดำเนินการทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ เว้นแต่กรณีที่ ผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดค่าจ้าง หรือลดขั้นค่าจ้าง ก็ให้ งดโทษเสียได้

ข้อ ๕๕ ลูกจ้างประจำผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๑๓ มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้ แต่ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดหรือกระทำผิดไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีการที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๑๓ สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งที่สูงกว่าเดิมที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

เมื่อได้มีการสั่งให้ลูกจ้างประจำผู้ใดพักราชการหรือออกจากราชการไว้ก่อนตามวรรคหนึ่งแล้ว ภายหลัง ปรากฏว่าผู้นั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีอื่นอีก ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๑๓ มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือดำเนินการทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ในกรณีที่สั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการหรือสั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนออกจากราชการด้วยเหตุอื่นที่มีใช่เป็นการลงโทษเพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นลูกจ้างประจำตลอดระยะเวลาระหว่างวันที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

ค่าจ้าง เงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือนและเงินช่วยเหลืออย่างอื่น และการจ่ายเงินดังกล่าวของผู้ถูกสั่งพักราชการและผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น สำหรับผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ถ้าไม่มีกฎหมายหรือระเบียบดังกล่าว ให้ถือเสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ระยะเวลาให้พักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน และการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามผลการสอบสวนพิจารณา ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

ข้อ ๕๖ การลงโทษลูกจ้างประจำในส่วนราชการที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยวินัย โดยเฉพาะ จะลงโทษตามระเบียบนี้ หรือลงทัณฑ์ หรือลงโทษตามกฎหมาย หรือระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยวินัยนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งตามควรแก่กรณีและพฤติการณ์ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามระเบียบนี้ ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ ๑๓ พิจารณาดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

บทที่ ๒

ข้อกำหนดวินัยและการดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒๒ พนักงานราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติงานตามที่กำหนดในระเบียบนี้ ตามที่ส่วนราชการกำหนด และตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง และมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๒๓ พนักงานราชการต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดตามที่กำหนดไว้เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติที่ส่วนราชการกำหนด พนักงานราชการผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง พนักงานราชการผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัยจะต้องได้รับโทษทางวินัย

ข้อ ๒๔ การกระทำความผิดดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

- (๑) กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
- (๒) จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนดให้ปฏิบัติจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (๔) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญา หรือขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๒๒ จนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (๕) ประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (๖) ละทิ้งหรือทอดทิ้งการทำงานเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าเจ็ดวัน สำหรับตำแหน่งที่ส่วนราชการกำหนดวันเวลาการทำงาน
- (๗) ละทิ้งหรือทอดทิ้งการทำงานจนทำให้งานไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง สำหรับตำแหน่งที่ส่วนราชการกำหนดการทำงานตามเป้าหมาย
- (๘) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือกระทำความผิดอาญาโดยมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือหนักกว่าโทษจำคุก
- (๙) การกระทำอื่นใดที่ส่วนราชการกำหนดว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

โทษทางวินัยสำหรับพนักงานราชการ

ข้อ ๒๕ เมื่อมีกรณีที่พนักงานราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้หัวหน้าส่วนราชการจัดให้มีคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว และต้องให้ออกาสพนักงานราชการที่ถูกกล่าวหาชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่าพนักงานราชการผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้หัวหน้าส่วนราชการมีคำสั่งไล่ออก แต่ถ้าไม่มีมูลกระทำ ความผิดให้สั่งยุติเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการการสอบสวนพนักงานราชการ ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการกำหนด

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าพนักงานราชการกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามที่ส่วนราชการกำหนด ให้หัวหน้าส่วนราชการสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินค่าตอบแทน หรือลดชั้นเงินค่าตอบแทน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิดในการพิจารณาการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา สอบสวนให้ได้ความจริงและยุติธรรมตามวิธีการที่เห็นสมควร

บทที่ ๓
แนวทางการพิจารณาการกระทำผิดวินัย

“ราชการ” หมายถึง งานของประเทศ

“หน้าที่ราชการ” หมายถึง งานที่อยู่ในความรับผิดชอบของข้าราชการโดยตรง ซึ่งได้แก่ หน้าที่ ซึ่งเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายที่ให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ

“ซื่อสัตย์” คือ การปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ไม่คดโกง หรือไม่หลอกลวง

“สุจริต” คือ การปฏิบัติด้วยความตั้งใจดี และชอบด้วยทำนองคลองธรรม

“เที่ยงธรรม” คือ ปฏิบัติโดยไม่ลำเอียง (เลือกปฏิบัติให้แก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นการเฉพาะ)

“คำสั่ง” หมายถึง การบอกกล่าวให้กระทำหรือให้ปฏิบัติ ซึ่งคำสั่งของผู้บังคับบัญชาในที่นี้ไม่จำเป็นต้องเป็นหนังสือเสมอไปอาจเป็นคำสั่งด้วยวาจาก็ได้

“ผู้บังคับบัญชา” หมายถึง ผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายแบ่งส่วนราชการหรือจัดตั้งหน่วยงาน ซึ่งก็คือผู้ดำรงตำแหน่งที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ซึ่งได้มอบอำนาจจากผู้มีอำนาจตามกฎหมายให้เป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ต้องเป็นการมอบอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติให้มอบอำนาจได้ด้วย

“อุทิสเวลาของตน” หมายถึง การสละเวลาส่วนตัวให้แก่ราชการ ในกรณีที่ราชการมีงานเร่งด่วนที่จำเป็น ซึ่งอาจจะต้องให้ข้าราชการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการปกติ

“ละทิ้งหน้าที่ราชการ” หมายถึง ไม่อยู่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ซึ่งได้แก่การไม่มายังสถานที่ที่ต้องปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือไม่มาให้ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้ปฏิบัติ รวมทั้งการมายังสถานที่ราชการแล้วไม่อยู่ปฏิบัติงาน โดยละทิ้งไปไม่อยู่ในสถานที่ที่ต้องอยู่

“ทอดทิ้งหน้าที่ราชการ” หมายถึง มาปฏิบัติหน้าที่ราชการแต่ไม่สนใจเป็นธุระในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลงโดยเร็ว ปล่อยปละละเลยทำให้งานในหน้าที่ค้างคั่ง

“ความลับ” คือ เรื่องราวที่ไม่พึงเปิดเผย

“เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ” หมายถึง ฐานะที่ได้รับการยกย่องสรรเสริญตามตำแหน่งหน้าที่ราชการ

“การรายงาน” หมายถึง การบอกเล่าเรื่องราวที่ได้ทำ ได้รู้ หรือได้เห็นมา อาจเป็นรายงานว่าด้วยวาจา หรือด้วยลายลักษณ์อักษร (เป็นหนังสือ) โดยวิธีอื่นใดก็ได้ ซึ่งเป็นการรายงานเพื่อพิจารณา วินิจฉัย หรือขออนุญาต หรืออนุมัติ หรือเพื่อทราบ ก็ถือเป็นการรายงานทั้งสิ้น

การรายงานตามมาตรา นี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นการรายงานเพื่อการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตามที่ได้รับมอบหมายเสมอไป อาจเป็นการรายงานในเรื่องอื่นที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือแบบธรรมเนียมของทางราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้รายงานก็ได้

“ประโยชน์” หมายถึง สิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณแก่ผู้รับประโยชน์ อาจเป็นทรัพย์สินเงินทอง หรือการอื่นใดที่เป็นผลที่ได้ตามต้องการ เช่น ประโยชน์ในการได้สิทธิบางอย่าง หรือได้รับบริการพิเศษ เป็นต้น ความผิดตามอนุมาตรา นี้เป็นการแสวงหาประโยชน์อันสืบเนื่องจากการที่ข้าราชการมีหน้าที่ราชการต้องปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ประโยชน์ที่ได้รับจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กับหน้าที่ราชการของผู้นั้น หรือเป็นประโยชน์ที่เอื้อต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และถึงแม้เป็นประโยชน์ที่ได้มาด้วยการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยชอบ ก็เป็นความผิดได้ เช่น เจ้าหน้าที่การทูตรับเงินและสิ่งของจากบริษัทท่องเที่ยวเป็นการตอบแทนในการอำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางเป็นพิเศษ โดยบริษัทท่องเที่ยวต่าง ๆ ยินดีมอบเงินและสิ่งของให้เอง เจ้าหน้าที่ผู้นี้มีได้เรียกร้องแต่อย่างใด

“**ประมาทเลินเล่อ**” หมายถึง ไม่รอบคอบ ขาดความระมัดระวัง พลังเพลอ หลงลืม ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือ ในเรื่องที่มีหน้าที่ราชการต้องปฏิบัติ โดยไม่มีเจตนาที่จะให้เกิดความเสียหาย การประมาทเลินเล่อนี้มีได้ทั้งลักษณะที่เป็นการกระทำและ ละเว้นการกระทำ

“**กลั่นแกล้ง**” หมายถึง หาความไม่ดีใส่ให้ หาอุบายให้ร้ายโดยวิธีต่าง ๆ เช่น แกล้งใส่ความ

“**กตขี**” หมายถึง ช่มให้อยู่ในอำนาจตน ใช้อำนาจบังคับเอา แสดงอำนาจเอา

“**ข่มเหง**” หมายถึง ใช้กำลังรังแก แกล้ง ทำความเดือดร้อนให้

“**ดูหมิ่น**” หมายถึง สบประมาท ดูถูก เหยียดหยาม ทำให้อับอาย เสียหาย การดูหมิ่นอาจกระทำด้วยวาจาหรือกิริยาท่าทางอย่างอื่นก็ได้

“**เหยียดหยาม**” หมายถึง ดูหมิ่น ดูถูก หรือรังเกียจ โดยกตให้ต่ำลง เช่น เหยียดคนเป็นสัตว์

“**ประชาชนผู้มาติดต่อราชการ**” หมายถึง ประชาชนที่ติดต่อราชการกับหน่วยงานของตน ซึ่งอาจเป็นการติดต่อโดยอยู่ห่างกันก็ได้ เช่น ติดต่อทางโทรศัพท์ เป็นต้น หรือการออกไปปฏิบัติงานยังท้องที่นอกหน่วยงานก็ได้

“**การปฏิบัติหน้าที่ราชการ**” มีลักษณะการกระทำในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งข้าราชการมีหน้าที่ราชการต้องปฏิบัติ เช่น เจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจสินค้าซึ่งนำเข้าประเทศแล้วรู้เห็นเป็นใจตรวจปล่อยสินค้าโดยไม่เรียกเก็บภาษี การปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น ไม่รวมถึงการปฏิบัติในการใช้สิทธิเบิกจ่ายเงินที่ทางราชการให้สิทธิเบิกได้ เช่น เงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการ หรือเงินสวัสดิการต่าง ๆ

“**ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ**” หมายถึง มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติแต่ไม่ปฏิบัติหรืองดเว้นไม่กระทำการตามหน้าที่โดยจงใจหรือเจตนาไม่ปฏิบัติ ไม่ใช่เรื่องพลังเพลอหลงลืม หรือเข้าใจผิด เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ศุลกากรแกล้งนั่งเฉยๆ ทำเป็นไม่เห็น ปล่อยให้พ่อค้านำสินค้าผ่านศุลกากรโดยไม่ตรวจค้น เป็นต้น

“**มิชอบ**” หมายความว่า ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา มติคณะรัฐมนตรี แบบธรรมเนียมของทางราชการ หรือตามทำนองครองธรรม คือ ไม่เป็นไปตามที่ถูกที่ควร

“**ความเสียหาย**” หมายความว่ารวมถึงความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณราคาได้ด้วย เช่น ความเสียหายแก่ชื่อเสียง

“**ผู้หนึ่งผู้ใด**” หมายถึง ใครก็ได้ไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือข้าราชการด้วยกัน

“**โดยทุจริต**” หมายถึง เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนหรือผู้อื่น

“**ประโยชน์**” หมายถึง สิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณ หรือผลที่ได้ตามต้องการ ประโยชน์อาจเป็นทรัพย์สินเงินทอง หรือการอื่นใดที่เป็นผลที่ได้ตามต้องการโดยไม่จำเป็นต้องเป็นทรัพย์สิน เช่น ประโยชน์ในการได้สิทธิบางอย่าง หรือได้รับบริการพิเศษ เป็นต้น

“**ประโยชน์ที่มีควรได้**” หมายถึง ประโยชน์ที่ไม่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับ

“**การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง**”

๑.เป็นการกระทำที่ทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

๒.เป็นการกระทำที่สังคมน่ารังเกียจ

๓.เป็นการกระทำโดยเจตนา

ตัวอย่างการกระทำผิดวินัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำ

- การแต่งกายลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ ชายต้องไม่ไว้ผมยาวปิดตีนผม หญิง ต้องไม่ใส่กระโปรงสั้นเหนือเข่า
- การเซ็นชื่อปฏิบัติงานแทนผู้อื่น หรือให้ผู้อื่นเซ็นชื่อปฏิบัติงานแทน เป็นความผิดวินัย
- การไม่ยื่นใบลาออกตามระเบียบแล้วไม่มาปฏิบัติราชการ หรือยื่นแล้วแต่ยังไม่ได้รับอนุมัติ แล้วไม่มาปฏิบัติราชการ เป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ
- การเบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการเป็นเท็จ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- การทะเลาะวิวาท การด่าผู้บังคับบัญชา เป็นความผิดวินัย
- การน้บระยะเวลาทอดทิ้งหน้าที่ราชการ นับวันหยุดราชการรวมด้วย
- การนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวเป็นความผิดวินัย
- การดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นความผิดวินัย และหากทำให้เสียหายแก่ราชการเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

